

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Шеляженка Юрія Вадимовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів частини третьої статті 176, частини другої статті 177, частини першої статті 194 Кримінального процесуального кодексу України

Київ
11 лютого 2026 року
№ 35-2(II)/2026

Справа № 3-234/2025(472/25)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Лемак Василь Васильович – головуючий, доповідач,
Водянніков Олександр Юрійович,
Юровська Галина Валентинівна,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Шеляженка Юрія Вадимовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів частини третьої статті 176, частини другої статті 177, частини першої статті 194 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Лемака В.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Шеляженко Ю.В. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такими, що не відповідають частині першій статті 8, частинам першій – четвертій статті 29, статті 40, частинам першій, другій

статті 55, частинам першій, третій статті 62, частині другій статті 63, частині першій, пунктам 3, 6, 8 частини другої статті 129 Конституції України (є неконституційними), окремі приписи частини третьої статті 176, частини другої статті 177, частини першої статті 194 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Згідно з частиною третьою статті 176 Кодексу „слідчий суддя, суд відмовляє у застосуванні запобіжного заходу, якщо слідчий, прокурор не доведе, що встановлені під час розгляду клопотання про застосування запобіжних заходів обставини, є достатніми для переконання, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, передбачених частиною першою цієї статті, не може запобігти доведенню під час розгляду ризику або ризикам. При цьому найбільш м'яким запобіжним заходом є особисте зобов'язання, а найбільш суворим – тримання під вартою“.

Відповідно до частини другої статті 177 Кодексу „підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені частиною першою цієї статті. Слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених цим Кодексом“.

За частиною першою статті 194 Кодексу „під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу слідчий суддя, суд зобов'язаний встановити, чи доводять надані сторонами кримінального провадження докази обставини, які свідчать про:

- 1) наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення;
- 2) наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених статтею 177 цього Кодексу, і на які вказує слідчий, прокурор;

3) недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні“.

1.1. Шеляженко Ю.В. твердить, що окремі приписи Кодексу, а саме: „встановлені під час розгляду клопотання про застосування запобіжних заходів обставини, є достатніми для переконання, що“ (частина третя статті 176), „підстави слідчому судді, суду вважати“ (частина друга статті 177), „обставини, які свідчать про“ та „підстав вважати“ (частина перша статті 194), «суттєво послаблюють і дозволяють перетворити на неефективну формальність вимоги захисту судом прав і свобод людини і громадянина, недопущення свавілля при здійсненні дискреційних повноважень, в т.ч. судової дискреції, нівелюючи вимоги Конституції України щодо об'єктивного і безпосереднього (не опосередкованого підміною доказів „обставинами“ у викладі слідчого, прокурора) обґрунтування доказами і нормами права судових рішень, в тому числі про застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні, включаючи врахування доводів та доказів сторін, в тому числі сторони захисту, при винесенні судових рішень».

На думку суб'єкта права на конституційну скаргу, унаслідок застосування судом оспорюваних приписів Кодексу порушено його „право, передбачене статтею 29 Конституції України, не піддаватися домашньому арешту інакше як за вмотивованим рішенням суду <...> права на обґрунтоване судове рішення, на судовий захист прав і свобод людини і громадянина та право на апеляційний перегляд справи із всебічним, повним, об'єктивним та безпосереднім дослідженням доказів у судовому рішенні з урахуванням доводів і вимог апеляційної скарги, передбачені статтею 55 Конституції України, та право на захист, в тому числі право бути заслуханим в суді із врахуванням доводів та доказів сторони захисту, наданням відповіді на аргументи сторони захисту в судовому рішенні, передбачене статтею 63 Конституції України, а також право не зазнавати переслідування через направлення звернення до посадових осіб

держави, передбачене статтею 40 Конституції України, та право не зазнавати покарання без вироку суду у виді необґрунтованого застосування запобіжного заходу (домашнього арешту), в тому числі недопущення обґрунтування підозри у вчиненні кримінального правопорушення як передумови застосування запобіжного заходу доказами, одержаними незаконним шляхом, передбачене статтею 62 Конституції України“.

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу, автор клопотання посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, законів України, на Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, на рішення Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів убачається таке.

Слідче управління Головного управління Служби безпеки України у місті Києві та Київській області здійснює досудове розслідування у кримінальному провадженні № 22022101110000288 від 11 серпня 2022 року за підозрою Шеляженка Ю.В. у вчиненні кримінального правопорушення, визначеного частиною другою статті 436² Кримінального кодексу України. До Шеляженка Ю.В. застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, дію якого неодноразово продовжено.

За клопотанням прокурора Київської міської прокуратури слідчий суддя Солом'янського районного суду міста Києва ухвалою від 29 грудня 2023 року продовжив Шеляженку Ю.В. строк тримання під домашнім арештом до 3 лютого 2024 року включно, заборонив йому залишати місце проживання за визначеною адресою з 00:00 до 05:00, за винятком потреби залишати житло під час повітряної тривоги або для отримання невідкладної медичної допомоги, а також продовжив строк дії обов'язків, визначених пунктами 1, 2, 3 частини п'ятої статті 194 Кодексу.

Київський апеляційний суд ухвалою від 12 листопада 2025 року апеляційну скаргу Шеляженка Ю.В. залишив без задоволення, а ухвалу слідчого судді Солом'янського районного суду міста Києва від 29 грудня 2023 року – без змін.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано (стаття 151¹ Конституції України).

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, установленим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. Шеляженко Ю.В. твердить, що „оспорюваними приписами ч. 1 ст. 194, ч. 2 ст. 177, ч. 3 ст. 176 КПК України всупереч вимогам статей 8, 29, 55, 62, 63, 129 Конституції України створено високі ризики свавілля, а саме –

оспорювані приписи дозволяють мотивувати судові рішення з питань застосування запобіжного заходу, в тому числі пов'язаного з обмеженням права особи на свободу та особисту недоторканність, формальними посиланнями на те, що слідчий суддя, суд вважає встановленими обставини, зазначені у клопотанні слідчого, прокурора в якості підстав для застосування запобіжного заходу (наявність обґрунтованої підозри і ризиків незаконних дій та недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів), у шаблонних і абстрактних формулюваннях, без конкретизації, обґрунтування і доказування, переконливого для об'єктивного спостерігача“.

3.2. Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України зазначає, що відповідно до частини третьої статті 176, частини другої статті 177, частини першої статті 194 Кодексу слідчий суддя, суд, розв'язуючи питання про застосування запобіжних заходів, зокрема, оцінює обставини, зазначені у клопотанні слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів. Однак вказані приписи Кодексу не передбачають формального підходу слідчого судді, суду до оцінки доводів, викладених у відповідному клопотанні слідчого, прокурора.

З аналізу конституційної скарги випливає, що Шеляженко Ю.В. не навів аргументів на підтвердження причиново-наслідкового зв'язку між змістом оспорюваних приписів Кодексу та стверджуваним порушенням зазначених ним людських прав, гарантованих Конституцією України.

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу не обґрунтував тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі на підставі пункту 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

3.3. Зі змісту конституційної скарги вбачається, що автор клопотання, твердячи про порушення своїх конституційних прав, не погоджується із

способом умотивування судом остаточного судового рішення в його справі, у якому застосовано оспорювані приписи Кодексу.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України зауважує, що оцінка застосування судами системи судоустрою України приписів Кодексу не належить до повноважень Конституційного Суду України.

Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що правозастосовна діяльність полягає в індивідуалізації норм права щодо конкретних суб'єктів і конкретних випадків, тобто в установленні фактичних обставин справи і підборі юридичних норм, які відповідають цим обставинам; пошук та аналіз таких норм для їх застосування до конкретного випадку є складовою правозастосування і не належить до повноважень Конституційного Суду України [Ухвала Великої палати Конституційного Суду України від 19 червня 2018 року № 39-у/2018; ухвали Другого сенату Конституційного Суду України від 20 листопада 2019 року № 70-у(ІІ)/2019, від 1 квітня 2020 року № 5-уп(ІІ)/2020].

Отже, є підстава для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Шеляженка Юрія Вадимовича щодо відповідності

Конституції України (конституційності) окремих приписів частини третьої статті 176, частини другої статті 177, частини першої статті 194 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пунктів 2, 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі; неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**